

BS. Nguyễn Phạm Lâm Viên -

TỔNG QUAN

Buồn nôn và nôn sau phẫu thuật (PONV– Postoperative Nausea and Vomiting) là một trong những biến chứng thường gặp nhất trong giai đoạn hồi tỉnh và hồi phục. Dù không đe dọa trực tiếp tính mạng, PONV làm gây khó chịu đáng kể cho người bệnh, có thể dẫn đến mất nước, rối loạn điện giải, tăng đau, và thậm chí là hít sặc chất nôn, làm chậm quá trình hồi phục. Theo Hội Gây mê Hồi sức Hoa Kỳ, tỷ lệ PONV dao động từ 20–30%, và có thể lên đến 70-80% ở nhóm bệnh nhân nguy cơ cao. Trong bối cảnh nâng cao chất lượng chăm sóc và an toàn người bệnh, PONV được xem là một thách thức ảnh hưởng đến công tác gây mê – hồi sức và chăm sóc hồi phục.

ĐỊNH NGHĨA

Buồn nôn: là cảm giác chủ quan, khó chịu thôi thúc muốn nôn ra.

Nôn: là sự tiêu thụ một phần hoặc tất cả các chất trong dạ dày ruột ra ngoài qua miệng.

Buồn nôn- nôn sau mổ: được định nghĩa là bệnh nhân có cảm giác buồn nôn, óe, hay nôn trong vòng 24-48 giờ sau mổ.

CƠ CHẾ

Cơ chế bệnh sinh của PONV rất phức tạp, nó liên quan đến nhiều cơ chế và thành phần khác nhau.

Bu n nôn và nôn sau phẫu thuật

Viết bởi Biên tập viên

Thứ 7, 25 Tháng 3 2026 17:53 - Lần cập nhật cuối Thứ sáu, 03 Tháng 4 2026 14:48

Vị trí giải phẫu thần kinh kiểm soát bu n nôn và nôn là một vùng không được xác định rõ ràng gọi là “Trung tâm nôn” trong cấu trúc phức tạp của thân não, nhận đầu vào từ hàng loạt các đường dẫn truyền kích thích phản xạ nôn. Trung tâm nôn gồm có 3 nhân não

- Nhân đầu tiên: nhận đầu vào từ đường truyền cảm giác hàng loạt
- Nhân lưng vận động của thân kinh lang thang
- Nhân hoài nghi: chịu liên quan đến sự phối hợp hoạt động khi nôn

Có 5 đường dẫn truyền hàng loạt tâm chính tham gia vào việc kích thích phản xạ nôn như sau:

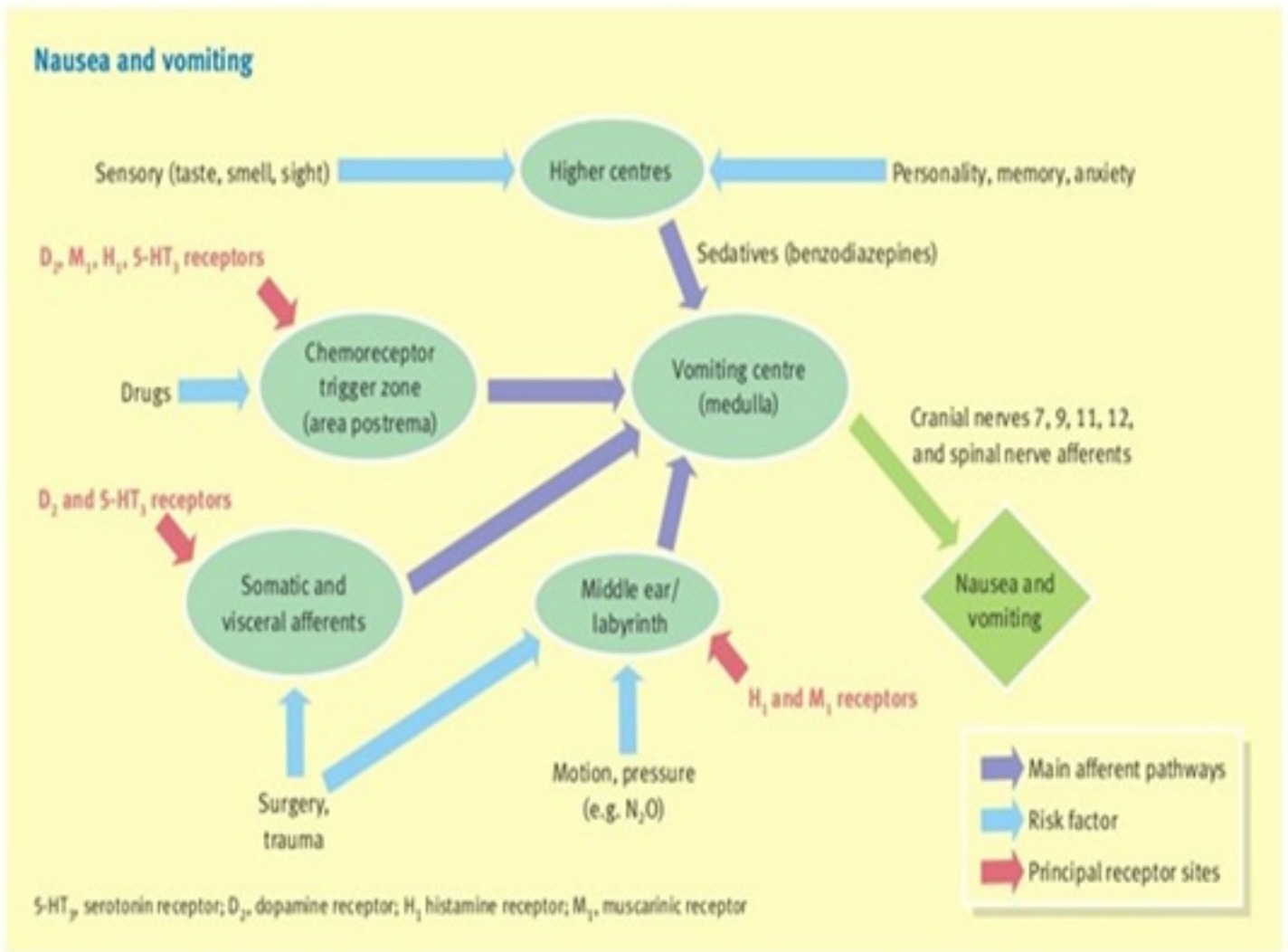
- Vùng kích hoạt thể thùy hóa học (CTZ)
- Đường dẫn truyền thần kinh phế vị qua niêm mạc trong hệ tiêu hóa
- Các đường dẫn truyền thần kinh từ hệ thống tiêu đình
- Các đường dẫn truyền phản xạ hàng loạt tâm từ vỏ não
- Các sợi thần kinh hàng loạt tâm từ não giữa.

Việc kích thích một trong những đường dẫn truyền hàng loạt tâm này có thể kích hoạt cảm giác nôn mửa thông qua các thụ thể cholinergic (muscarinic), dopaminergic, histaminergic hoặc serotonergic.

Buồn nôn và nôn sau phẫu thuật

Viết bởi Biên tập viên

Thứ 04, 25 Tháng 3 2026 17:53 - Lần cập nhật cuối: Thứ sáu, 03 Tháng 4 2026 14:48

[Xem tiếp tại đây](#)